Kokkuvõte

Kokkuvõte

President Lennart Meri (ametis 1992–2001) käis ühes 1998. aasta intervjuus välja mõtte, et väikeriikide tuumapomm on rahvusvaheline õigus.1 Rahvusvahelise inimõiguste kaitse süsteemis võiks see viidata väikeriigi huvile, et see süsteem tõhusalt toimiks. Eesti on aktiivne ÜRO liige ning tema suhtumist inimõiguste kaitsesse ei ilmesta mitte ainult ühinemine inimõiguskonventsioonidega, vaid ka osalemine mitme ÜRO organi ja komisjoni töös.2 Eesti soosivat suhtumist inimõiguste kaitse süsteemi kinnitab ka tõsiasi, et kuus konventsiooni ratifitseeriti peaaegu kohe, kuu aega pärast taasiseseisvumist.3 Sellega näitas Eesti, milliste riikide hulka ta soovib pärast Nõukogude okupatsiooni alt väljumist kuuluda.

Üksikisiku seisukohalt on aga oluline omada kergesti kasutatavat õiguste kaitse mehhanismi. Selle kujundamiseks on ilmselt vaja panustada nii ÜRO-l kui ka Eestil endal, näiteks oma riigis teadlikkuse suurendamise ja oluliste dokumentide keelelise kättesaadavusega. Eesti kohtupraktikas ÜRO konventsioonide vähene kasutamine võrreldes Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga on kindlasti üks näitaja sellest, et ka inimõigushariduse alal on veel palju teha. Eesti on võtnud juriidilise kohustuse järgida seitset peamist ÜRO inimõiguskonventsiooni ja nende mitmeid lisaprotokolle. Need konventsioonid on põhiseaduse § 123 lõike 2 alusel Eesti õigussüsteemis väga olulisel kohal, edestades vastuolu korral Eesti seadusi ja muidki õigusakte. Seega on nende põhjalik tundmine ja ka rahvusvahelise õiguse ja rahvusvahelise inimõiguste süsteemi toimimisest arusaamine igaühe huvides.

- 1Lupel, A., Mälksoo, L. A Necessary Voice: Small States, International Law, and the UN Security Council. – International Peace Institute (April 2019), lk 3. – https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/2019/04/1904_A-Necessary-Voice_Final.pdf (21.12.2021); Mälksoo, L. State Responsibility and the Challenge of the Realist Paradigm. – Baltic Yearbook of International Law 2003, lk 71.
- 2Näiteks on Eesti juhtinud aastatel 2007–2009 ÜRO Naiste Arengufondi konsultatiivkomiteed (the Consultative Committee of the UN Development Fund for Women) ning panustanud muudessegi naiste õiguste ja seisundiga seotud

tegevustesse (Commission on the Status of Women in 2011–2015; UN Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women in 2011–2012). Vt ka National Report. CEDAW. Estonia. – UN Doc CEDAW/C/Est/5-6, 24.03.2015, p 7.

- 3Heyns, C., Viljoen, F. (toim), lk-d 9 ja 251.